GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 211. *Sâmbătă, 20 Septemvre (2 Octomvre.)* 1886.

NOU ABONAMENTŬ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu I Octomvre 1886 st. v., se va începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toţi onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **10 franci**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Abonaţilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâşiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea.

Braşovŭ, 19 Septemvre 1886.

Camera deputaţilorŭ din Pesta avù în cele din urmă satisfacţiunea de-a audi şi rĕspunsulŭ ministrului-preşedinte la interpelările fulminante ce i s'au adresatŭ de cătră corifeii oposiţiunei în cestiunea bulgară.

Multŭ au trebuitŭ sĕ aştepte representanţii Maghiarilorŭ, cei „profundŭ iritaţĭ şi îngrijaţĭ" din causa „fatalelorŭ evenimente", ce se petrecŭ de-o bucată de vreme în Bulgaria, ca sĕ audă dela d-lŭ Tisza: că tractatulŭ dela Berlinŭ este încă în vigóre, „*deşi a fostŭ mai de multe orĭ violatŭ*"; că Austro-Ungaria ţine morţişŭ la acestŭ tractatŭ, pe care aḍi puterile marĭ nu-lŭ mai respectă; că orice schimbare s'ar face în ţerile balcanice trebue sĕ se facă în înţelegere cu puterile semnatare ale tractatului de Berlinŭ; că alianţa cu Germania esistă mai departe pe basa cea vechiă; că relaţiunile cu celelalte puterĭ suntŭ neschimbate; că ministrulŭ de esterne Kalnoky n'a sciutŭ de mai înainte nimicŭ de planulŭ detronărei prinţului Alexandru şi în fine că nu esistă nicĭ o convenţiune între Austro-Ungaria şi Rusia privitóre la vreo împărţire a sferei de putere a acestorŭ douĕ împĕrăţii în peninsula balcanică.

Maioritatea dietei din Peşta, urmândŭ chiămărei sale speciale, a aplaudatŭ din rĕsputerĭ acestŭ discursŭ „epocalŭ" alŭ d-lui Tisza, luândŭ la cunoscinţă, că politica monarhiei austro-ungare se învĕrtesce totŭ în cerculŭ de mai nainte, răḍimându-se pe unŭ tractatŭ, din care ḍi cu ḍi se rupe câte unŭ peticŭ.

Va sĕ ḍică ministrulŭ-preşedinte ungurescŭ ne asigură, că monarchia nóstră rĕmâne nemişcată în posiţiunea ei de mai înainte, pe când noi vedemŭ cu ochii, că celelate puterĭ şi-au schimbatŭ frontulŭ. Domnii Kalnoky-Tisza declară, că ei ţinŭ morţişŭ la tractatulŭ de Berlinŭ, când veditŭ este, că Germania a părăsitŭ acestŭ tractatŭ, dându-se pe partea Rusiei şi favorisându-o a-şĭ câştiga o influinţă în Bulgaria, care era prevĕḍută în tractulŭ de San-Stefano, nicĭodată însĕ în tractulŭ de Berlinŭ.

Totŭ ce pare a fi nou în rĕspunsulŭ d-lui Tisza este numai asigurarea, că Austro-Ungaria favoriséză nisuinţele de independinţă ale popórelorŭ din Balcanĭ, că nu mai vrea sĕ facă nouĕ cucerirĭ în Orientŭ şi că este decisă a împiedeca stabilirea protectoratului orĭ-cărei puterĭ străine asupra statelorŭ balcanice.

Fórte frumosŭ! Dér ne luămŭ voia a întreba: nu este chiar protectoratulŭ asupra Bulgariei, pe care voiesce sĕ şi-lŭ validiteze acum Rusia? Ce însemnéză discursurile şi notele lungĭ pline de sfaturĭ poruncitóre ale agentului Rusiei din Sofia, Kaulbars, décă nu dictatura ruséscă?

Şi cum vine, că Germania, cu care — după cum asigură d. Tisza — monarchia nóstră continuă a sta în alianţă „pe basa cea vechiă", nu numai că nu întreprinde nimicŭ de a împiedeca protectoratulŭ Ruşilorŭ asupra Bulgariei, dér încă le dă mână de ajutorŭ, ca sĕ şi'lŭ pótă aduce la valóre practică?

Aicĭ e totulŭ. Despre punctulŭ delicatŭ alŭ atitudinei Germaniei Tisza nu ne-a datŭ nicĭ măcarŭ cea mai mică deslușire şi de aceea vomŭ ḍice, că acestŭ punctŭ este punctulŭ celŭ negru alŭ politicei esteriore austro-ungare.

Conformŭ declarărilorŭ ministrului-preşedinte nu esistă nicĭ unŭ periculŭ încă pentru monarchiă în afară. Ei bine, când va sosi periculŭ? Când trupele rusescĭ vorŭ intra în Sofia?

Mărturisimŭ, că rĕspunsulŭ d-lui Tisza aşa cum ni s'a comunicatŭ, ca estrasŭ, de biroulŭ telegraficŭ, face asupră-ne impresiunea, că d-lŭ Kalnoky cu politica sa a întratŭ într'o înfundătură, de unde nu mai póte eşi. Accentuarea deosebită a tractatului de Berlinŭ în aceste momente dovedesce, că înţelegerea dintre cele trei împĕrăţii departe de a mai fi perfectă, nu esistă de locŭ în cestiunea bulgară. Austro-Ungaria pare a fi în neputinţă de a striga astăḍi unŭ veto Rusiei, ér d-nii Kalnoky-Tisza ne mângâiă cu speranţe de desvoltarea independentă a popórelorŭ balcanice şi cu asigurarea, că vorŭ împiedeca realisarea protectoratului rusescŭ asupra Bulgariei.

Diplomaţia nóstră pare a voi sĕ spargă o uşa, când ea e deschisă. Protectoratulŭ rusŭ s'a pusŭ în lucrare de faptŭ şi tocmai de aceea trebue sĕ fimŭ neliniştiţĭ de rĕspunsulŭ d-lui Tisza, căcĭ ne dovedesce, că Austro-Ungaria nu se bucură nicĭ măcarŭ de sprijinulŭ Germaniei, când e vorba de a'lŭ împiedeca.

Graniţa de ostŭ a Franciei.

Sub titlulŭ „*Cavaleria nóstră la graniţa de Ostŭ*" »XIX Siecle", în scopulŭ d'a dovedi că graniţa de Ostŭ a Franciei este bine păzită, face tabloulŭ trupelorŭ disponibile în orice momentŭ la acestŭ punctŭ. In specialŭ suntŭ înşirate tóte regimentele de cavaleriă, cu staţiunile şi depositele lorŭ, precum şi batalióne le de vênătorĭ şi cele şépte baterii călăreţe. In totalŭ, fără d'a mai socoti trupele din corpulŭ alŭ 6-lea şi alŭ 7-lea, graniţa de ostŭ a Franciei este apĕrată de 10 batalióne de vênătorĭ, 90 de escadróne de cavaleriă, dintre carĭ 16 de cuirasierĭ, 24 de dragonĭ, 20 de vênători călăreţĭ, 12 de husarĭ, 18 escadróne de depositŭ şi şépte baterii de artileriă călăreţă. »De aceea este o copilăriă, observă „XIX Siecle", d'a crede că o agresiune neaşteptată ar putea găsi trupele nóstre în neputinţă d'a apĕra graniţa şi d'a asigura mobilisarea«.

Pressa şi crisa bulgară.

„Times" interpretândŭ pasagiulŭ din mesagiulŭ englesŭ privitorŭ la Bulgaria, ḍice că nicĭ o putere nu va interveni, spre a împedeca rusificarea Bulgariei, care acum se îndeplinesce repede şi în linişte. Decă Rusia va isbuti sĕ se stabiléscă la Sudulŭ Dunărei, nu va fi nimenea altulŭ de vină decâtŭ Turcia. Acésta totdéuna a refusatŭ d'a primi rolulŭ de organisatorŭ principalŭ în statele balcanice. Acéstă misiune a luat'o Rusia asupră'şi, bine înţelesŭ în propriulŭ sĕu interesŭ. Este câtŭ se póte de greu pentru alte naţiunĭ d'a se amesteca în aceste lucrurĭ, chiarŭ decă ar voi. Europa nu póte procede altfelŭ în faţa faptului, că imperiulŭ otamanŭ nu se mai póte consolida, pentruca sĕ servéscă ca unŭ ḍidŭ de apĕrare contra agresiunei rusescĭ.

Tinerimea nostră academică.

Dintre Carpaţi, Septemvre 1886.

Sub acestŭ titlu în Nr. 198 alŭ preţuitei „Gazete" din a. c. unŭ ore care *b* însemnatŭ într'unŭ articulŭ, face unele descoperirĭ referitóre la purtarea şi activitatea studenţilorŭ noştri academicĭ, precum şi la modulŭ cum societăţile acestora urméză pentru ajungerea scopului lorŭ. Se vede că scriitorulŭ susŭ numitului articulŭ a fostŭ binişorŭ introdusŭ intru cunóscerea vieţii, atâtŭ sociale, câtŭ şi literare a tinerilorŭ noştri academicĭ şi pe lângă aceea, că păstréză interesŭ pentru progresulŭ acestorŭ tinerĭ, ceea ce ar trebui sĕ fiă insuşirea fiăcărui Românŭ.

Intr'adevĕrŭ, tinerimea nóstră este cea mai înaltă speranţă a istoriei nóstre naţionale, este continuarea viuă a trecutului nostru, este oglinda viitorului pentru poporulŭ din care face parte. — Oh! décă s'ar cunósce pe sine fiăcare tînĕrŭ românŭ de atare, décă ar sci totŭ insulŭ care este marea sa chiămare, aicĭ în mijloculŭ atâtorŭ alte popóre, pentru poporulŭ sĕu şi naţiunea părinţilorŭ sĕi! Ferice de acea naţiune, care are atarĭ fii ce sciu sĕ o cunóscă! Ferice de acelŭ poporŭ, ce are astfelŭ de membri carĭ sciu sĕ-lŭ preţuéscă! Cu toţii, tinerĭ şi bĕtrânĭ, junĭ şi bărbaţĭ suntemŭ fii naţiunei mame, cu toţii membrii poporului nostru. Cu toţii fără deosebire avemŭ prima şi cea mai săntă datoriă faţă de naţiunea şi poporulŭ nostru.

In specialŭ însĕ junilorŭ românĭ nu le este ertatŭ sĕ uite nicĭ unŭ momentŭ că ei suntŭ flórea şi fala naţiunei lorŭ şi ca atarĭ întotdéuna sĕ fiă la culmea demnităţii, nu le este iertatŭ sĕ uite nicĭ odată, că ei suntŭ representanţii poporului în presente, ér contribuţiunea şi activitatea lorŭ pentru naţiune, viitorulŭ acesteia. Décă fii mai tinerĭ ai naţiunei române vorŭ avea întotdéuna înaintea ochilorŭ şi în cugetulŭ lorŭ acestea, atuncĭ sĕ fiă siguri, că încă nicĭ căruntetea nu va fi ornatŭ démna lorŭ frunte şi mama lorŭ naţiune de pré puţinŭ, décă nu chiar de nimicŭ, va mai avé lipsă ca sĕ ajungă la scopulŭ sĕu.

Este frumosŭ a conveni cu unŭ june românŭ, e plăcutŭ a întra cu elŭ într'o conversaţiune sciinţifică în care cu atâta facilitate trece din unŭ ramŭ alŭ sciinţei într'altulŭ dându-ţĭ, déră modestŭ, deslușirĭ în multe şi neîntârḍiândŭ a te ruga în alte. Nu sci însĕ cum te simţĭ când amintindŭ de istoria şi trecutulŭ străbunilorŭ sĕi, aprópe emuţionatŭ şi cu lacrimele în ochĭ îţĭ vorbesce cu atâta durere de starea miserabilă şi suferinţele de astăḍĭ ale poporului, din care face parte. Atuncĭ, oh! atuncĭ, îţĭ ḍicĭ, décă ar fi toţĭ tinerii noştri aşa şi décă toţĭ ar simţi şi ar face precum se pare! Şi curmândŭ vorba apoi, îĭ ḍicĭ: la revedere amice! Propunêndu-ţĭ a-lŭ şi avea de amicŭ.

Şi fără indoială tinerimea română se póte făli cu astfelŭ de membri; déră, după cum bine observă d-lŭ *b*, în impregiurările în carĭ ne aflămŭ, ea încă nu a pututŭ sĕ se scutéscă pe deplinŭ de unele rele influenţe.

D-lŭ autorŭ alŭ articulului amintitŭ face durerósa observaţiune, că între tinerii noştri academicĭ esistă diferinţe de idei şi sentimente, ḍicemŭ durerósa observaţiune, pentru-că de sigurŭ ideile şi sentimentele unora nu suntŭ în conformitate cu scopulŭ ce se cere sĕ-lŭ urmăréscă tinerii noştri. Ca causă a acestorŭ diferenţe se aduce împregiurarea, că unii tinerĭ au studiatŭ în scóle românescĭ, éră alţii în scóle străine, scóle ungurescĭ. Trebue sĕ ne alăturămŭ şi noi lângă d-lŭ *b* şi din esperienţă sĕ spunemŭ, deşi în contra ḍicalei »în luptă se oţelesce soldatulŭ«, că unii dintre soldaţii noştri — căcĭ aşa trebue sĕ'i numescŭ — dintre tinerii noştri studenţĭ, nu numai că nu se oţelescŭ, ba încă se îmóiă în luptele de tóte ḍilele cu inimicii naţiunei lorŭ. Ḍicemŭ tinerii noştri studenţĭ, carĭ studiézĭ în scóle străine, scóle ungurescĭ. Nu voiu spune casulŭ, când unŭ june academicŭ absolutŭ de unŭ gimnasiu ungurescŭ disputa şi încă chiarŭ cu părintele sĕu, pretinḍêndŭ ca acesta sĕ se supună, fără a ḍice o vorbă, ordinelorŭ asupritorilorŭ noştri. Ecă déră influinţa străină asupra spiritului tinerilorŭ noştri şi de aci apoi consecuentă diversitate de idei şi sentimente. Din fericire însĕ nu toţĭ câţĭ absolvéză gimnasiele la străinĭ se numĕră în rĕndulŭ celui de ma

susŭ. Și acestora apoi laudă și respectŭ din partea fraților lorŭ. Pre acei rătăciți din turma sa, tinerimea română se cere sĕ-i întórcă, sĕ le arate calea adevĕrată, ca nu pentru cei puțini vina sĕ cadă asupra tuturorŭ.

D-lŭ *b* ne spune că progresulŭ literarŭ alŭ societăților tinerilorŭ noștri academicĭ pre mulțĭ nu-i mulțămesce; cu deosebire constată lipsa de interesŭ a tinerilorŭ noștri academicĭ față de istoria nóstră națională.

Audițĭ tinerĭ românĭ academicĭ! Națiunea vĕ cunósce lucrările vóstre, ține în evidență activitatea vóstră pentru ea, vĕ face rĕspundĕtorĭ.

Nu uitațĭ, tinerii noștri, că voi v'ațĭ fundatŭ societățĭ literare pentru scopurĭ înalte și nobile, de cultură, era pentru susținerea și prosperarea acelora, ațĭ apelatŭ la spriginulŭ națiunei, la alŭ poporului românŭ. Fruntașii națiunei vóstre au rĕspunsŭ întotdéuna cu căldură la apelulŭ vostru, întotdéuna au îmbrățișatŭ causa vóstră pentru ca și voi apoi sĕ îmbrățișațĭ causa poporului vostru. Pentrucă fiăcare sciă, că nu este demnŭ a se numi Românŭ, décă nu ajută scopului românescŭ. Pentru fiăcare Românŭ adevĕratŭ vederea unei liste de cotribuțiune în favorulŭ vostru, alŭ societăților vóstre, a fostŭ și este unŭ motivŭ de bucuriă și satisfacțiune. Și cum sĕ și póte altfelŭ când fiăcare sciă, că dă unorŭ societățĭ cu scopurĭ mărețe culturale. De aceea toțĭ Românii, întotdéuna cu bucuriă au datŭ și dau sprijinulŭ lorŭ pentru interesulŭ vostru. Luațĭ dară bine aminte și satisfacețĭ pretensiunilorŭ națiunei vóstre!

Cu durere aflămŭ în articululŭ d-lui *b* o eróre și mai gravă ce se dice că s'a pututŭ comite de tinerii nostri. Óre după cum ne spune d-lŭ *b* sĕ se fi coborîtŭ până la lâncedițŭ tinerii nostri întru atâta, să se fi coborîtŭ până la unŭ gradŭ atâtŭ de inferiorŭ, încâtŭ sĕ nu se mai pótă presenta nicĭ în societate ca tinerĭ românĭ? încâtŭ sĕ mai preferéscă limba și datinele străine, pe celea maghiare, limbei și datinelorŭ române? Nu! nu e adevĕratŭ! nu se póte crede!*) este cu nepulință ca junii românĭ conscii de trecutulŭ gintei lorŭ, de presentulŭ și viitorulŭ lorŭ, conscii chiar de ei înșiși, sĕ se dejoséscă întru atâta. Unulŭ ce póte face astfelŭ de faptă nu e Românŭ, nu póte fi Românŭ, este străinŭ!

Sĕ credemŭ că tinerii nostri ne vorŭ aréta prin fapte adevĕrulŭ disŭ de noi.

„S'a scrisŭ de-o vreme câte ceva și s'a vorbitŭ mai multŭ de spiritulŭ de care este cuprinsă tinerimea nóstră dela școlele mai înalte«, începe d-lŭ *b* articululŭ sĕu; prea bine ar fi însĕ, câtŭ mai desŭ și câtŭ mai multŭ sĕ se scriă despre acești tinerĭ și societățile lorŭ, și atuncĭ când pierdŭ calea adevĕrată sĕ se facă atențĭ.

Sperămŭ firmŭ, că tinerii noștri academicĭ îșĭ vorŭ însemna și vorŭ ținé bine în minte, că națiunea lorŭ mereu privesce la dânșii și nu lasă unŭ momentŭ din vedere contribuțiunea și activitatea, ce ei o depunŭ ca sacrificiu pe altarulŭ ei și că pentru orice neinteresare și neîndeplinire a sântei datorii față de națiune, eă îi face rĕspundĕtorĭ înaintea lumei și a lui Dumnedeu.

„Tinerimea nóstră este continuarea viuă a trecutului nostru; amŭ dori sĕ fiă o continuare strălucită și nu ne îndoimŭ că va da totdéuna dovedĭ că a priceputŭ chiămarea sa românéscă!« Așa finesce d-lŭ *b* articululŭ sĕu; noi vomŭ mai dice repețindŭ:

Tinerilorŭ românĭ academicĭ! Nu uitațĭ că voi sunteți speranța națiunei vóstre, voi viitorulŭ ei; dela activitatea și abnegațiunea vóstră depinde fericirea ș. gloria poporului românŭ. Nu uitațĭ că pentru tóte faptele vóstre, națiunea întrégă vĕ trage la rĕspunderei

Din nenorocire s'a întêmplatŭ în Pesta. — Red.

Aducețĭ-vĕ aminte de chiămarea vóstră ca Românĭ, lucrațĭ în conformitate cu acéstă chiămare și atuncĭ sunteţĭ fericițĭ, căcĭ fericită va fi națiunea vóstră românéscă. —c—

SCIRILE DILEI.

Trei genarali din armata comună și amêndoi colonelii garnisónei din Brașovŭ, în frunte cu comandantulŭ generalŭ alŭ Transilvaniei, br. *Schönfeld*, au plecatŭ Marțĭ la Sinaia, cum se vorbesce, în misiune specială.

—x—

In unele cercurĭ, care pretindŭ a fi bine informate, se șoptesce în taină, că *frățietatea între Ungurĭ și Sașĭ*, despre care s'a făcutŭ atâta vêlvă în timpulŭ din urmă, se va zămisli prin numirea unui „comite alŭ Sasilorŭ" și fișpanŭ alŭ Ungurilorŭ, alesŭ pe sprâncénă din sînulŭ celorŭ mai aprigĭ naționaliștĭ de adĭ ai Sasilorŭ. Se crede adecă, că d-lŭ Tisza ar fi pusŭ ochiulŭ — pe nimenea altulŭ decâtŭ pe d-lŭ deputatŭ *Adolf Zay*, despre care se dice că ajunsese a fi rivalŭ cu elŭ în dialectica parlamentară. Celŭ mai bunŭ și „generosŭ« modŭ d'a se scăpa de unŭ asemenea rivalŭ ar fi fără îndoială acela, de a-lŭ numi comes alŭ Sasilorŭ. S'a observatŭ că la constituirea biuroului camerei deputaților, d-lui Zay i s'a făcutŭ rara și deosebita onóre d'a fi alesŭ în postulŭ de încredere alŭ unui secretarŭ dietalŭ. Acesta se dice că a fostŭ primulŭ pasŭ. De aicea d-lŭ Tisza își va lua și elŭ încrederea de a-lŭ numi într'unŭ postŭ mai înaltŭ din vr'unŭ ministerŭ. Acésta va fi a doua stația. A treia va fi, prefectura din Sibiiu. Tóte acestea însĕ numai se vorbescŭ. Dér de unde nu e focŭ, nu ese fumŭ. Cine scie décă debutulŭ d-lui Zay cu toastele sale »patriotice" dela serbările Sasilorŭ din Brașovŭ și fraternisările d-sale cu cei din Clușiu n'au fostŭ preludiulŭ metamorfosei de care se șoptesce în taină

—x—

Rĕspunsulŭ ce l'a datŭ ministrulŭ Tisza la interpelațiunile ce i s'au adresatŭ în cameră a fostŭ stabilitŭ mai ântêiu într'o conferință ce a avut'o cu Kalnoky. Și nicĭ nu se putea altfelŭ, când d-lŭ Tisza nu scie nimicŭ ce se petrece în lumea diplomatică; elŭ are vreme sĕ se ocupe numai cu luarea de mĕsurĭ contra sobolilorŭ.

—x—

In cercurile judecătoresci din Pesta se vorbesce, că în sesiunea acésta a dietei ungaresci se va presenta unŭ proectŭ de lege, prin care se desființéză instituțiunea judilorŭ suplențĭ la tabla r.

—x—

Ni se comunică din Năseudŭ că d-lui *Cornelŭ Popŭ Pĕcurarŭ* i s'a interdisŭ de cătră organele ungurescĭ sfințirea odăii în care se află ca dețintŭ politicŭ. Credinciosŭ legii némului sĕu, fostulŭ redactorŭ alŭ »Tribunei« n'a întrelăsatŭ sĕ învite pe preotulŭ concernentŭ ca sĕ-i sĕvĕrșéscă sfințirea după prescrierile rituale românescĭ. Judele de ocolŭ a aflatŭ însĕ de cuviință a-i refusa acéstă mângăere; nu ne îndoimŭ că se va dice érăși: din considerațiune cătră »idea de statŭ", pe care crucea popilorŭ românescĭ o periclitéză.

—x—

Despre *limba unguréscă* dice diarulŭ unguresců din Clușiŭ »Ellenzék«, că e de multŭ sciutŭ și canoscutŭ înaintea publicului unguresců, că de nimenea și prin nimicŭ nu este mai stricată ca tocmai prin ordinațiunile oficióse ministeriale. Si mai multŭ însĕ se scandaliséză »Ellenézk" de baronulŭ Fejérvári Geza, ministrulŭ afacerilorŭ de honvedĭ, despre care dice că e »scandalŭ" câtŭ de rĕu scie vorbi limba unguréscă. Deasemenea „Bud. Hirl.« susține într'unŭ violentŭ articulŭ, că mai multe greșelĭ în contra gramaticei ungurescĭ le comite br. Fehérvári, actualulŭ ministru de honvedĭ, și citéză din scrierile și ordinațiunile lui date încă până era secretarŭ de statŭ, mai multe proposițiunĭ, prin care voesce se constate la dânsulŭ o mare ignoranță limbistică și gramaticală. — Póte fi, dér precum se dice e celŭ puținŭ bunŭ specialistŭ în resortulŭ sĕu. Nu totŭ așa se potŭ lăuda colegii sĕi, carĭ sciu bine gramatica unguréscă, dér nu sciu ce sĕ încépă cu administrația, cu financele, cu justiția, cu comemerțulŭ etc.

—x—

Diarele din Bucurescĭ au publicatŭ scirea, că în Brașovŭ ar fi coleră. Scirea e falsă și se datoresce diarului localŭ »Kronstädter-Zeitung", care publica buletine despre mersulŭ colerei, fără sĕ amintéscă însĕ de Pesta. Colegii nostri dela „Kr. Ztg." se espunŭ, mergêndŭ în escursiune până la Sinaia, a fi stropițĭ și afumațĭ câteva minute, precum se întêmplă deja cu călĕtorii ce trecŭ pe la Predealŭ și pe la Vêrciorova. Câtŭ pentru scirea, că ar fi carantină la Predealŭ, nu se adeveresce.

— x—

»României« i se scrie din Brașovŭ, că aci arŭ fi sositŭ doi generalĭ și șése colonelĭ austriacĭ, carĭ dilnicŭ facŭ escursiunĭ pe după munții Brașovului.

—x—

Cu diua de 1. Octomvre mersulŭ *trenurilorŭ* e modificatŭ astfelŭ: trenulŭ de persóne plécă din Brașovŭ spre Pesta la 7 óre 47 minute séra, trenulŭ mixtŭ la 4 óre și 16 minute diminéța; în Brașovŭ sosesce dela Pesta trenulŭ de persóne la 9 óre și 21 minute diminéța, trenulŭ mixtŭ la 9 óre 15 minute séra. Mersulŭ trenurilorŭ dela Brașovŭ la Bucurescĭ și dela Bucurescĭ la Brașovŭ rĕmâne totŭ ca până aci, ér trenulŭ acceleratŭ se suspendă dela 31 Octomvre.

—x—

In *Kezdi-Oșorheiu* bântue în mare mĕsură bóla egipténă de ochĭ.

—x—

Acum câteva dile s'a întêmplatŭ în *Cincĭ-Biseric*ĭ casulŭ, că într'o societate în care s'a vorbitŭ despre afacerea Janski, sublocotenentulŭ în reservă și vice-notarulŭ Iohann *Herbert* s'a esprimatŭ în fața sublocotenentului *Christen* în modŭ ofensătorŭ pentru armata comună. Subloct. Christen făcŭ arătare contra lui Herbert și judecatŭ de unŭ consiliu de onóre fŭ condamnatŭ la perderea rangului de oficerŭ. Sentința fŭ întărită de ministerulŭ de rĕsboiu.

—x—

In *Bodŭ* s'a închisŭ clasa 1 și 2 a scólei evangelice din causa ivirei pojarului.

—x—

Se înmulțesce numĕrulŭ codițelorŭ »patriotice«. Așa „Ellenzék" își sare din țițînĭ de bucuriă, că în *Reghinulŭ săsescŭ* va apărea codița „Havasalja«, ale cărei tendințe au sĕ fiă sprijinite și de unii Sașĭ.

Mĕrețulŭ scopŭ alŭ „Associațiunei Transilvane."

Disertațiune cetită prin *Vasiliu Popŭ Chechișianulŭ*, preotulŭ Populeacului, cu ocasiunea adunărei despărț. XII a alŭ „Assoc. Transilvane". ținută la 1 Aug. în Ciachi-Gârbou.

(Urmare).

Alăturea și paralelŭ cu cultivarea sciințelorŭ trebue sĕ cultivămŭ și agricultura, industria și comerciulŭ, fiind-

---

FOILETONU.

Cuvêntulŭ latină ca cuvêntŭ de batjocură și de injuriă în limba poporului românŭ.

(Fine.)

Apunêndŭ din cartea ginților și poporulŭ dacŭ și stingêndu-se și cea din urmă familiă dacă, — poporulŭ romanŭ, venindŭ peste dênsulŭ furtunĭ negre și înfricoșate dela bĕtrânulŭ Orientŭ, încâtŭ și divulŭ Aurelianŭ se spăriase de aceste furtunĭ — și desbrăcându se de sublima cultură romană multŭ-puținŭ, elŭ a uitatŭ cu încetulŭ numele și originea sa din imperiulŭ romanŭ, — deși acestŭ nume și origine până adĭ stau ascunse în modulŭ sĕu de traiu și ocupațiune (lucru), în portŭ, datinĭ, credință, cântece, jocurĭ, fisionomiă și ținută, curagiu și inimă, limbă și tonŭ; așa câtŭ chiar de șĭ-ar perde Românii limba lorŭ, ce nu e nicĭ posibilŭ, nicĭ credibilŭ, calitățile lorŭ psichice și fisice enumĕrate ar striga și i-arŭ arăta lumii de Romanĭ.

Scimŭ pré bine că Românii din aceste țĕrĭ au trăitŭ și trăiescŭ și adĭ împreună cu alte némurĭ, unele diferite de dênșii, décă cauțĭ chiar la trupina indo-europénă, ca cerìulŭ de pămêntŭ. Dér scimŭ și aceea, că indivizĭ singuraticĭ din poporulŭ romanŭ se certă din fatalitate și întêmplare cu indivizĭ singuraticĭ din popórele conlocuitóre. Elŭ de multe orĭ dice acestora *latină*, dér sub însemnarea de: veniturĭ, de altă lege, păgânŭ. Și de unde acésta? De sigurŭ că din acelŭ timpŭ, când în aceste țĕrĭ veniseră Goții, Hunii, Avarii, Tătarii ș. a. și când cuvêntulŭ „*latină*" sub însemnarea de „*străinŭ*" usuatŭ de Dacĭ era pré viu în sufletulŭ și viéța lorŭ, căcĭ putemŭ presupune că nu de multŭ s'ar fi stinsŭ Dacii cu totulŭ înainte de invasiunea Barbarilorŭ. Écă déră că Românii au luatŭ arma dela Dacĭ, și au întins'o asupra altorŭ popóre, fără de a sci că cu acea armă se taiă pre sine.

Va sĕ dică Românii, uitândŭ însemnătatea de rassă și genŭ a cuvêntului *latină* și înțelegêndu-lŭ sub însemnarea de străinŭ, păgânŭ, veneticŭ, s'au folositŭ de acestŭ cuvêntŭ pentru a apostrofa cu elŭ pre alții, ce nu erau de legea și neamulŭ lorŭ. Și fiindcă poporulŭ romanŭ a fostŭ mai vechiu în aceste țĕrĭ ér Goții, Hunii, Slavii, Iudeii, Ungurii și Sasii au venitŭ după aceea, aceștia toțĭ au fostŭ »venițĭ" și prin urmare în limbagiulŭ Românului ei au fostŭ *latină* pr. a fostŭ Romanulŭ *latină* (deși pe dreptŭ) în limbagiulŭ Dacului, — care cuvêntŭ (latină) Romanulŭ în timpurile întunecóse venite peste ochii lui, l'a conservatŭ în limbagiulŭ sĕu, dér nu sub propria însemnare, ci sub însemnarea de: străinŭ, venitŭ, de altŭ neamŭ, de altă lege, de altă limbă etc.

Cumcă poporulŭ dacŭ a disŭ Romanilorŭ, ce pre atuncĭ erau „venițĭ« în acestea țĕrĭ, »latină" în limbagiul sĕu de înjuriă și batjocură în însemnarea de „străin" »veneticŭ", neîndreptățeșce și experiența istorică precum și natura diverselorŭ popóră. Fiăcare poporŭ e mândru de numele și de neamulŭ sĕu și cugetă că nume mai mândru și mai frumosŭ ca alŭ lui nu esistă. D. e. Romanulŭ dice: »Câtŭ e țéra de-alungu nu-i voinicŭ ca Romanu!« Ungurulŭ: „Nu e țéră mai frumósă, decâtŭ țéra Unguréscă (Extra Hungariam non est vita, si est vita non est ita!) și érăși: magyar élet, magyar jog, magyar ebéd. Germanulŭ: der deutsche Mann ist allein Mann. Elinulŭ anticŭ dicea Persului »barbaros", ér Latinulŭ dicea Grecului »graicós« în înțelesulŭ de „perfidŭ«, lăudărosŭ etc.*) A fostŭ destulŭ ca Daculŭ sĕ dică

*) Multe popóre au numirile atâtŭ după calitățile locului și climei de unde »ab antiquo« derivă, câtŭ și după calitățile și însușirile lor psichice precum și după cele corporale. D. e Hebreu semnifică venitŭ de cea parte. Cuvêntulŭ „Deutsche" derivă dela cuvêntulŭ thiuda séu diot, ce semnifica „pădure cu ómenĭ", de unde thiudisc, și de aci „deutesch." Slavonulŭ dice Germanului; »Némeță«, dela cuvêntulŭ »nêmoi«, ce semnifică; »mutŭ i. e. flegmaticŭ, tăcutŭ. Ung-„ur", semnifică »locuitorŭ lângă apă" pentrucă acestŭ poporŭ avea corturile lângă apă, ér în limba sanscritică »Ung« semnifică „apă«. Romanulŭ a disŭ Elinului: »Graicos« în însemnarea de lăudărosŭ, perfid, pentru calitățile naturei sale psichice. Greculŭ din contră a luatŭ numele de „Romanŭ" (Romy) în însemnarea de »tare«, »putemicŭ", pentru calitățile corporale, ce le-a observatŭ Greculŭ la poporulŭ romanŭ.

că sciinţa aplicată la aceste trei ramurĭ de activitate, este una din manifestaţiunile, cu care se póte făli secululŭ nostru.

După unŭ trecutŭ aşa tristŭ alŭ poporului nostru trebue sĕ fimŭ pĕtrunşĭ toţĭ Românii de adevĕrulŭ nerestornabilŭ, că pe lângă cultura spirituală, fără prosperitate economică nu putemŭ conta la unŭ viitorŭ strălucitŭ, şi că viitorulŭ nostru este în cea mai strânsă legătură cu desvoltarea economică a poporului românŭ în specialŭ şi a patriei nóstre preste totŭ.

Mulţămită lui Dumneḑeu, poporulŭ românŭ nu este dintre acele pópóră, care fugŭ de progresŭ, ci din contră elŭ este însufleţitŭ de acelaşĭ zelŭ ca şi orĭ care altŭ poporŭ ce voiesce a sĕ desvolta şi a merge pe calea civilisaţiunei. Toţĭ suntemŭ pĕtrunşĭ de idea, că precum în direcţiunea economică aşa şi în cea socială, poporulŭ nostru are rolulŭ sĕu de îndeplinitŭ şi dela acésta indeplinire nu se póte subtrage unŭ poporŭ inteligentŭ, activŭ şi dotatŭ cu tóte insuşirile ce caracteriséză pópórele cu viitorŭ

Sunt convinsŭ prea deplinŭ, că dela mare până la micŭ vomŭ fi pĕtrunşĭ de idea, că: îmbunĕtăţirea agriculturei, creaţiunea unei industrii potrivite cu trebuinţele nóstre şi cu împrejurările în care ne aflămŭ, îmbrăţişarea comerciului, acestea suntŭ lucrările, care de acum înainte trebue sĕ preocupe pe toţĭ fii poporului românŭ.

Poporulŭ nostru datoresce agriculturei nu numai starea sa materială ci şi esistenţa şi calităţile sale cele mai preţióse pentru a puté fi unŭ bunŭ cetăţenŭ. Scrutările sciinţifice ale eruditşilorŭ constată, că agricultura a fostŭ şi este până astăḑĭ considerată ca ocupaţiunea cea mai propriă nu numai pentru prosperitatea materială, déră şi pentru desvoltarea morală, pentru pĕstrarea şi întărirea spiritului de familiă şi a bunelorŭ moravurĭ, şi prin urmare pe dreptulŭ fericesce şi bĕtrânulŭ Oraţiu pe celŭ ce »paterna rura bobus exercet suis“ adecă pe celŭ ce îşĭ lucréză moşia parintéscă cu boii sĕi.

Industria e unŭ mijlocŭ puternicŭ pentru înbogăţirea unulŭ poporŭ. Tóte pópórele care au industriă înaintată, se bucură totdeodată şi de bună stare materială şi fiindcă esistenţa industriei la unŭ poporŭ presupune unŭ gradŭ înaintatŭ de cultură înflorirea industriei face sĕ progreseze şi cultura spirituală a acelui poporŭ. Afară de acésta industriă, care constă parte în consumarea, parte în prelucrarea productelorŭ agriculturei — face se prospereze poporulŭ şi sĕ-şĭ amelioreze agricultura şi tocmai pentru aceea avĕndŭ în vedere cuvintele marelui francesŭ Thiers: „Vomŭ lua revansiulŭ nostru nu cu armele, ci prin lucru şi prin spiritulŭ creatorŭ alŭ industriei« interesele nóstre presente ca şi cele viitóre ne îndatoréză a ne pune tóte puterile pentru a înainta şi în industriă, fiindcă economia poporului nostru va fi temeinică numai atuncĭ, când între agricultură şi industriă va esista cea mai strînsă legătură. — A avé o industriă mare, e o problemă grea. Acelŭ viitorŭ strălucitŭ, când generaţiunile viitóre române la esposiţiunĭ universale vorŭ atrage admiraţiunea lumei prin starea înfloritóre a manufacturilorŭ sale, nu se vede a fi aprópe; însĕ dibăcia Românului e proverbială şi între impregiurărĭ favorabile, avĕndŭ voinţă firmă şi zăcêndu-i la inimă interesele sale economice, în câteva decenii póte sĕ ajungă la unŭ gradŭ înaltŭ industrialŭ.

Inteliginţa şi dibăcia industrială a poporului românŭ s'a manifestatŭ în modŭ strălucitŭ cu ocasiunea esposiţiunilorŭ arangiate de ilustrii conducĕtorĭ ai »Associaţiunei Transilvane« în anii 1862 şi 1879. Aceste esposiţiunĭ, admirate şi de străinĭ, nĭ-au datŭ dovédă, că décă pentru vitregimea timpurilorŭ ne lipsesce industria cea mare, celŭ puţinŭ avemŭ industria cea mică, mai tóte meseriile, carĭ producŭ obiecte de príma necesitate. Aceste esposiţiunĭ au convinsŭ lumea, că poporulŭ nostru românŭ are capacitate profesională şi e înzestratŭ cu tóte însuşirile, ce conducŭ la unŭ viitorŭ strălucitŭ.

Comerciulŭ, sĕu neguţătoria de asemenea este unŭ mijlocŭ prin care unŭ poporŭ ajunge la prosperitate materială. Comerciulŭ mijlocesce ca productele de care nu are lipsă agricultorulŭ, precum şi productele industriei prin vênḑare şi cumpărare devinŭ în posesiunea celorŭ ce au lipsă de ele Prin comerciu cresce valórea productelorŭ pămêntului şi a industriei şi prin acésta comersantulŭ, care are rolulŭ de a mijloci o coatingere între producentŭ şi consumentŭ, devine recompensatŭ pentru ostenela sa, şi cu câtŭ e mai mare acéstă recompensă séu câştigŭ a comersantului, cu atâtŭ cresce mai tare avuţia şi bunăstarea materială a particularilorŭ, societăţilorŭ, cetăţilorŭ şi ţĕrilorŭ, carĭ se ocupă cu comerciulŭ, însĕ şi comerciulŭ unui poporŭ se póte desvolta numai în raportŭ cu progresulŭ ce face producţiunea agricolă şi industrială.

(Va urma).

Ultime scirĭ.

Sofia, 29 Septemvre. — Representaţii puterilorŭ au avutŭ cunoscinţă numai în mod oficìosŭ despre circulara ce a trimisŭ generalulŭ Kaulbars representanţilorŭ Rusiei în Bulgaria. Acéstă circulară recomandă representanţilorŭ Rusiei sĕ dea cea mai mare publicitate vederilorŭ guvernului rusescŭ, carĭ suntŭ următórele:

1) Impĕratulŭ speră că în momentulŭ actualŭ toţĭ Bulgarii, dupăce au lăsatŭ deoparte luptele lorŭ de partide, se vorŭ apropia într'unŭ modŭ sincerŭ şi amicalŭ de Rusia cu deplină încredere şi că se vorŭ adresa Ţarului ca unicului lorŭ liberatorŭ, care are în vedere binele Bulgariei. 2) Timpulŭ vorbelorŭ şi alŭ manifestaţiunilorŭ góle fiindŭ trecutŭ, Ţarulŭ aştéptă fapte la carĭ Bulgaria va procede fără îndoiélă cu devotamentŭ, şi numai atuncĭ Ţarulŭ va permite sĕ se susţinĕ progresulŭ ţĕrei atâtŭ în interiorŭ câtŭ şi în esteriorŭ. 3) Rusia nu doreşce nicĭ nu voesce nimicirea Bulgariei, din contră, ea doreşce desvoltarea ţĕrei sub tóte raporturile şi numai aprobându-se de fraţii lorŭ Ruşĭ, Bulgarii potŭ sĕ se baseze pe aceea că vorŭ fi pe deplinŭ susţinuţĭ în cestiunile legate atâtŭ de intimŭ cu existenţa lorŭ şi cu viitorulŭ lorŭ. 4) Circulara ḑice că ultimele fapte nu probéză încrederea ce ar avé dreptulŭ Rusia sĕ aştepte din partea Bulgarilorŭ şi face sĕ reiésă mai cu sémă faptulŭ de a nu fi datŭ publicităţei depeşa de mulţămire a Ţarului. 5) Distrugerea drapelurilorŭ a produsŭ tristă impresiune asupra orĭcărui omŭ de rĕsboiu. A distruge unŭ drapelŭ, ḑice circulara, este unŭ faptŭ grosolanŭ şi necunoscutŭ în istoriă şi unŭ atentatŭ contra tuturorŭ sentimentelorŭ militare şi contra orĭcărei idei de disciplină. Drapelulŭ e în adevĕrŭ unŭ templu datŭ în păstrarea unui detaşamentŭ militarŭ şi nu trebue decâtŭ sĕ se ia înapoi dela acestŭ detaşamentŭ décă se arată nedemnŭ de dênsulŭ. Totŭ astfelŭ pentru şcóla de cadeţĭ, ceea ce s'a petrecutŭ nu póte fi decâtŭ nefastŭ ideilorŭ ce-şĭ va face viitórea generaţiune de oficerĭ despre onórea militară. 6) Décă e adevĕratŭ că decoraţiunea Sf. George a fostŭ nimicită pe drapelulŭ bulgarŭ. a fostŭ în acésta o lipsă de conveninţă internaţională. 7) Circulara tratéză de neconsecinţă radicală, care aruncă o umbră desavantagiósă asupra deputaţilorŭ adunărei, faptulŭ trimiterei în acelaşĭ timpŭ a celorŭ douĕ depeşĭ adresate Ţarului şi prinţului Alexandru. 8) Atâtŭ prinţulŭ de Batenberg câtŭ şi fraţii sĕi nu vorŭ puté sub nicĭ unŭ pretestŭ sĕ seîntórcă pe tronulŭ Bulgariei. 9) Rusia cere ca întrunirea marei Adunărĭ sĕ nu se facă decâtŭ după nisce alegerĭ fără presiune şi libere. 10) Considerămŭ decĭ ca neapĕratŭ şi ceremŭ sĕ se ridice starea de asediu, sĕ se libereze imediatŭ oficerii ce au luatŭ parte la revoluţiă, şi ca intervalulŭ dela data ridicărei stărei de asediu şi până la alegerĭ sĕ fiă de 2 lunĭ. 11) In sprijinulŭ cererei nóstre privitóre la liberarea ofiţerilorŭ am spusŭ că, din punctulŭ nostru de vedere, nu recunóştemŭ guvernului actualŭ compusŭ dintr'unŭ partidŭ politicŭ şi fără unŭ guvernŭ legalŭ şi stabilŭ dreptulŭ moralŭ de a judeca şi de a urmări unŭ altŭ partidŭ politicŭ. 12) In fine sfătuimŭ pe toţĭ patrioţii bulgarĭ de a uita trecutulŭ, sĕ nu se gândéscă decâtŭ la viitorŭ şi sĕ se dispuiă într'unŭ modŭ amicalŭ şi unanimŭ la noua viéţă de statŭ ce se va deschide înaintea lorŭ, şi sĕ pregătéscă astfelŭ unŭ terenŭ curăţitŭ de orĭce miasme pentru noulŭ şi tânĕrulŭ sĕu guvernŭ. (Semnatŭ) *Kaulbars.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 30 Septemvre. — *Camera deputaţilorŭ* — Ministrulŭ preşedinte Tisza, rĕspunḑêndŭ la interpelările în cestiunea bulgară, respinge presupunerea că ministeriulŭ nostru de esterne ar fi fostŭ dinainte informatŭ despre depunerea prinţului bulgarŭ. Prinţulŭ Alexandru a făcutŭ dependentă rĕmânerea sa în Bulgaria dela voinţa Ţarului. Nu esistă nicĭ unŭ felŭ de convenţiune între Austro-Ungaria şi Rusia în privinţa sferei de putere în peninsula balcanică. Austro-Ungaria ţine la stipulaţiunile tractatului dela Berlinŭ, care corespunde bine intereselorŭ nóstre. Ministrulŭ preşedinte admite că suntŭ prospecte, ca pópórele ce trăescŭ în peninsula balcanică sĕ se desvólte şi sĕ se formeze conformŭ individualităţii lorŭ în state independente. Acésta corespunde şi interesului monarchiei austro ungare, care respinge dela sine orĭce pofte de estindere şi de cucerire, stăruesce însĕ mereu ca statele balcanice sĕ se desvólte independentŭ. Monarhia va sci totodată sĕ împedece ca sĕ se stabiléscă protectoratulŭ vre-unei puterĭ străine, care nu este prevĕḑută în tractatele internaţionale.

Relaţiunile nóstre cu puterile străine au rĕmasŭ neschimbate. Cu Germania — ḑice ministrulŭ — stămŭ pe aceeaşĭ basă de amiciţiă ca mai 'nainte. Austro-Ungaria consideră tratatulŭ de pace dela Berlinŭ ca valabilŭ şi în vigóre, cu tóte că a fostŭ mai de multe orĭ violatŭ. Orĭ ce schimbare în relaţiunile de dreptŭ publicŭ séu de putere ale ţĕrilorŭ balcanice se póte face numai în înţelegere cu puterile semnatare ale tratatului din Berlinŭ. Austro-Ungaria va stărui spre acéstă ţintă cu linisce şi moderaţiune, totodată însĕ cu tóta seriositatea şi hotărîrea. (Aprobărĭ generale).

Rĕspunsulŭ se ia la cunoscinţă.

SOFIA, 1 Octomvre. — Generalulŭ Kaulbars a avutŭ o întrevorbire cu Stambulov şi cu câţiva ministri. Kaulbars asigură, că Rusia voesce sĕ menţină intactă constituţia Bulgariei. Se crede, că guvernulŭ bulgarŭ va consimţi sĕ se amâne alegerile. Condiţiunea însĕ d'a se libera oficerii revoluţionarĭ întêmpină mereu marĭ greutăţĭ.

PETERSBURGŬ, 1 Octomvre. — Fóia oficială anunţă din *Adrianopolŭ*, că *acolo şi în Mustafa-paşa s'au făcutŭ concentrărĭ de trupe turcescĭ.*

BERLINŬ, 1 Octomvre. — Secretarulŭ tesaurului imperialŭ Burchard a demisionatŭ.

DIVERSE.

Mare incendiu în Török-Becse. — In 24 Septemvre la ameḑĭ a isbucnitŭ focŭ în partea ostică a oraşului Török-Becse. Vêntulŭ îndată a dusŭ flacările în casele vecine, aşa că în timpŭ de 10 minute ardeau optŭ case. Pompierii împreună cu unŭ escadronŭ de husarĭ au lucratŭ bărbătesce la stingerea focului până ce pe la 3 óre d. a. păré a fi focul cu totulŭ covêrşitŭ. Dér nu trecŭ multŭ şi vêntulŭ celŭ mare făcŭ sĕ se lăţéscă deodată foculŭ în modŭ teribilŭ. Tótă partea ostică a oraşului ardea. Pe la 3 óre ardeau deja 300 de case. Abia nóptea târḑiu a pututŭ fi stînsŭ foculŭ. O parte a poporaţiunei e adusă la sapă de lemnŭ. Au căḑutŭ victimă focului şi trei persóne. In oraşŭ s'a constituitŭ îndată unŭ comitetŭ de ajutorare.

O indrăsneţă deducţiune. — Cofetarii din Londra fabricéză acum, ca o noutate modernă, bombóne în formă de melcĭ. Casa melcului e făcută de zaharŭ albŭ, ér capulŭ scosŭ alŭ animalului e făcutŭ de ciocoladă. Aceste bombóne, atâtŭ de bine imitate după natură, produseră unŭ efectŭ neaşteptatŭ; micii amatorĭ, înşelaţĭ de asemênare, punéu în guriţele lorŭ melcii naturalĭ orĭcând îi întêlniau în preumblările lorŭ şi câteodată îşĭ vătĕmau destulŭ de gravŭ buzele, limba şi cerulŭ gurii. Repetându-se asemenea accidente, autoritatea competentă interḑise fabricarea şi vênḑarea acestorŭ bombóne ca vătĕmătóre sănĕtăţii. Cofetarii Londrei protestară în contra acestei mĕsurĭ, motivându-şĭ protestulŭ lorŭ prin următórele argumente: „Bombónele nu suntŭ vătĕmătóre sănĕtăţii, ci melcii naturalĭ; mamele şi dadacele copiilorŭ sĕ se îngrijéscă mai bine şi sĕ-i oprécă a pune în gură melcĭ adevĕraţĭ. Fabricanţii de ciocoladă au voiă a fabrica din ciocoladă lei, lupĭ şi urşĭ, fără sĕ fi venitŭ cuiva în gândŭ că copii ar puté sĕ musce şi sĕ mănânce capetele acestorŭ animale.«

Bibliografiă.

A eşitŭ de sub tiparŭ: **Manualŭ pentru Epica, Lirica şi Didactica limbei române**, de *Iosifŭ Tempea,* preotŭ şi profesorŭ gimnasialŭ. Lugoşŭ 1886. Preţulŭ 80 cr. v. a. Editura autorului. Opulŭ este tipăritŭ pe hârtiă fină, ortografia cu semne, formatŭ mare 8⁰ de 92 pagine. Autorulŭ se străduesce a ilustra diferitele specii de poesii cu anumite piese de modelŭ, citândŭ mai multe poesii din diferiţĭ poeţĭ românĭ de dincóce şi dincolo de Carpaţĭ, Pe unele din aceste piese le ilustréză cu comentarii bine potrivite.

RECTIFICARE. Nr. de erĭ alŭ fóiei nóstre trebue sĕ fiă însĕmnatŭ cu *210,* ér nu 201, precum din eróre sa pusŭ în fruntea fóiei; ér la „Foiletonŭ«, nota a 2 a, şirulŭ 2 din josŭ, în locŭ de: Mathi Corómo, sĕ se cetéscă: Mathia *Corvino.*

Romanului „latină«, pentruca sĕ-i ḑică: Venitură, străinŭ, adunătură etc; bunăóră cum se întêmplă şi aḑĭ, că în locŭ de a întêmpina pe unŭ individŭ, ce face parte din altă naţiune, cu vre-unŭ cuvêntŭ de batjocură, ajunge sĕ-lŭ întêmpinĭ cu numele colectivŭ-naţionalŭ alŭ poporului, cărui aparţine. Scriitorulŭ acestorŭ şire a vĕḑutŭ odată cum unŭ Sasŭ s'a mâniatŭ focŭ pre unŭ Românŭ, pentrucă Românulŭ i-a strigatŭ: Jupâne Sasule, feri (feresce) din drumŭ! în locŭ sĕ-i fi strigatŭ: jupâne Ghirĕu séu Hanţi!

Orĭcare din aceste trei suposiţiunĭ ale nóstre ar fi drepte séu nedrepte, una însĕ e dreptŭ, că adecă Românulŭ folosesce cuvêntulŭ „latină« în limbagiulŭ sĕu de batjocură pentru a înţelege vorba: străinŭ, de altă lege, de altŭ sânge séu venitură, d. e. cu referinţă la Jidovĭ, cărora Românulŭ în alŭ sĕu limbagiu, când are cu ei cértă, par escellence le ḑice: latină... dér latină este Românulŭ şi latină va rĕmâné până-i lumea. Pentru aceea eu în alŭ meu limbagiu încă ḑicŭ la acestŭ locŭ Românului: „Mĕi Latină, te deştéptă şi învaţă, ţine-ţĭ legea, datinele şi credinţa ta, că de nu va fi vai de tine latină!

Scrisŭ în 3/15 Maiu 1886.

S. P. Simonŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 29 Septemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105 10
Rentă de hârtiă 5%	93.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 80
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	104.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	129 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.50
Renta de hârtiă austriacă	83.80
Renta de arg. austr.	84 70
Renta de aurŭ austr.	116 60
Losurile din 1860	140 30
Acţiunile băncei austro-ungare	861.—
Act. băncei de creditŭ ung.	286.85
Act. băncei de creditŭ austr.	277 90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	9.94
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.54
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 18 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$94\frac{1}{2}$	95—
Renta rom. amort. (5%)	$96\frac{1}{2}$	97—
» convert. (6%)	$87\frac{1}{2}$	88—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	87—
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	$92\frac{1}{2}$
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	1025	1035
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	275
« » » Naţională	214	216
Aurŭ contra bilete de bancă	14.75	15.50
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01—	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 30 Septemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.52
Argint românesc	»	8.44	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.90	»	9.94
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.25
Imperialĭ	»	10.20	»	10.26
Galbenĭ	»	5.86	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	120.=	»	122.=
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

CONCURSU.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la scóla confesională gr. cat. română din Neposŭ, vicariatulŭ Rodnei, prin acésta se escrie concursŭ sub următórele condiţiunĭ:

1. Salarŭ anualŭ de 300 fl. v. a.
2. Grădina scólei.
3. 6°☐ de lemne pentru învĕţătorŭ.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ vorŭ avea a dovedi absolvarea alorŭ 4 clase gimnasiale, absolutoriele de preparandiă, testimoniele de cualificaţiune, moralitate şi serviciu.

Suplicele provĕdute cu susŭ numitele documente, au sĕ între la senatulŭ scolasticŭ confes. localŭ până în 16 Octomvre a. c. la 6 óre séra. Cele întârdiate nu se vorŭ considera.

Din şedinţa senatului scolasticŭ confes. gr. cat.

Neposŭ, 20 Septemvre 1886.

Preşedintele: **Macedonŭ Majoreanŭ**, parochŭ gr. cat.

Notarŭ ad hoc: **Dionisiu Loginŭ.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Schimbare de localŭ.

Localulŭ institutului de creditŭ şi de economii *„Albina“* filiala Braşovŭ se află acum în catulŭ primŭ a caselorŭ Jugaiane mai nainte a lui Marosi în piaţă Nr. 90.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.